GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 205. *Lunĭ, Marțĭ 30 Oct. (11 Noemvre)* 1884.

Brașovŭ, 29 Oct. (10 Noemvre)

Foile din Pesta scrieau, că de aceea au ieșitŭ din dieta croată membrii partidei episcopului Strossmayer, așa numiții „independențĭ,“ pentru ca sĕ împace opiniunea publică și sĕ evite vr'o demonstrațiune din partea Starcevicianilorŭ în contra episcopului, care erá așteptatŭ la Agramŭ ca se deschidă în persónă galeria de tablourĭ, ce a dăruit'o țĕrii.

Acésta faimă era o scornitură tendențiósă. Ea avea de scopŭ de a micșorá efectulŭ pasului intreprinsŭ de opozițiunea moderată croată. In realitate nimenĭ dintre Croațĭ nu s'a gânditŭ măcarŭ unŭ momentŭ de a demonstrá în contra episcopului Strossmayer. Acestŭ distinsŭ prelatŭ care întrunesce în persóna sa tóte doririle și aspirațiunile națiunei croate, și care nu se gândesce ḑi și nópte decâtŭ numai la iubitulŭ sĕu poporŭ, sĕ'lŭ védă cu o ḑi mai curêndŭ mulțumitŭ și fericitŭ, acestŭ mare Croatŭ putea fi sigurŭ că va întêmpiná numai dovedĭ de iubire și de simpatiă din partea tuturorŭ Croațilorŭ.

Și așa a și fostŭ. Poporațiunea din Agram l'a primitŭ cu iubire și cu entusiasmŭ, purtându-lŭ pe mâni ca pe unŭ adevĕratŭ apostolŭ alŭ culturei naționale croatc.

Intre ovațiunile cele mai însuflețite ale poporațiunei episcopulŭ Strossmayer întrà Sâmbăta trecută în orașulŭ impodobitŭ cu stégurĭ. Locuțiitorulŭ primarului îlŭ întêmpinà la întrare salutându-lŭ ca pe unŭ binefăcĕtorŭ alŭ națiunei, care prin înființarea academiei sudslavice de arte și de sciințe și prin jertfele ce le-a adusŭ pentru universitate și acum în urmă dăruindŭ națiunei o galeriă de tablourĭ și-a câștigatŭ unŭ titlu de vecĭnică recunoscință. Adêncŭ mișcatŭ episcopulŭ rĕspunse că aduce iubire pentru iubire și că pe lêngă Dumneḑeu elŭ nu servesce decâtŭ poporului croatŭ și patriei.

Iubire pentru iubire! Aceste cuvinte ne esplică de ajunsŭ, de ce dinaintea distinsului prelatŭ au amuțitŭ deodată tóte pasiunile și neînțelegerile dintre partidele croate toțĭ Croații strigândŭ într'unŭ glasŭ: „Zivio Strossmayer.“ Pentru iubirea ce a dovedit'o și o dovedesce necurmatŭ poporului sĕu, părintele lui sufletescŭ seceră iubire. Iubire le aduce, iubire primesce îndĕrĕtŭ. Măréță privelisce ne oferă unŭ poporŭ, care posede asemenĭ bărbațĭ și care scie sĕ le rĕsplătéscă iubirea cu iubire!

„Nu numai Agramulŭ“ — ḑice ḑiarulŭ „Pozor“ în ovațiunea sa festivă — ci întréga patriă croată salută astăḑĭ în Agram pe marele bărbatŭ. Salutarea va fi auḑită până dincolo de granițele țĕrei. O vorŭ auḑi'o frații nostri slovenĭ, cărora le va spune, că Croației, care a născutŭ p'unŭ Strossmayer, nu i se cuvine loculŭ din urmă în acea asociațiune spirituală, în care se unescŭ tóte gințile slave. Salutarea vestesce și altorŭ popóre firma decisiune a Croației de a trăì și de a propășì ca națiune pe cărarea progresului.“

Fericițĭ Croații că mai potŭ vorbi de-o patriă a lorŭ, în care voiescŭ se trăiască ca națiune. Noi aici în Transilvania de multŭ suntemŭ declarațĭ făr' de patriă, suntemŭ privițĭ numai ca nisce dependențe ale „patriei maghiare.“ Și décă Croații mai potŭ vorbi aḑĭ de-o patriă croată, acésta au de a-o mulțămí acelorŭ demnĭ și curăgioșĭ fii ai lorŭ, preoțĭ și mirenĭ, carĭ înainte de tóte au fostŭ și suntŭ Croațĭ cu trupŭ și sufletŭ și carĭ pe lângă datoria către Dumneḑĕu nu cunoscŭ o datoriă mai mare ca aceea de a serví poporului croatŭ și patriei.

Avut'a și episcopulŭ Strossmayer destule nĕcazurĭ și lupte, pusuis'au destule piedecĭ din partea dușmanilorŭ națiunei sale, fost'a destuleorĭ denunțatŭ la Roma și la Viena, căḑut'a cu totulŭ în disgrația guvernanțilorŭ dela Pești, fost'a silitŭ a trăí multŭ timpŭ retrasŭ în reședința sa, cu tóte astea însĕ elŭ n'a uitatŭ nicĭ unŭ momentŭ de iubitulŭ sĕŭ poporŭ și a perseveratŭ cu credință în serviciulŭ sântei lui cause.

Astăḑĭ Strossmayer seceră fructele muncei sale neobosite, a credinței și a alipirei sale către poporŭ. Croații îlŭ întimpină ca pe unŭ bărbatŭ alŭ doririlorŭ lorŭ, ca pe unŭ adevĕratŭ apostolŭ ală ideei naționale, și îi aducŭ iubire pentru iubire.

Declarările comitelui Kálnoky în delegațiunea ungară.

In comisiunea delegațiunei ungurescĭ pentru afacerile esterne, comitele Kalnoky a rĕspunsŭ la mai multe întrebărĭ ce i le-au pusŭ membrii comisiunei. Cea dintâiu întrebare se referă la relațiunile esterne. Discursulŭ tronului și declarațiunile ministrului Tisza în cameră au fostŭ destulŭ de lămurite, ca sĕ se védă din ele că relațiunile cu Germania esistă și aḑĭ neschimbate. De asemenea relațiunile cu Rusia au devenitŭ câtŭ se póte de amicale. Amiciția cu Italia e totŭ aceeașĭ, ca și până acum, nu s'a schimbatŭ de locŭ. O altă întrebare privesce pe România și Serbia. Relațiunile cu Serbia se 'ntărescŭ pe ḑi ce merge.

„In privința României — ḑice Kalnoky — s'au adeveritŭ deplinŭ speranțele mele din anulŭ trecutŭ, că relațiunile nóstre vorŭ deveni mai bune. Relațiunile dintre noi și România s'au prefăcutŭ de atuncĭ fórte amicale și potŭ accentuá cu mare recunoscință, că M. Sa regele României și guvernulŭ sĕu se silescŭ a lucra în acestŭ sensŭ, și sunt convinsŭ, că agitațiunea unei micĭ dar lărmuitóre partide, ce pășesce acolo în contra nóstră' se va restrînge în marginĭ pe câtŭ se póte de stremte. Sperŭ, că lucrândŭ consecventŭ și în liniște — și liniștea e de lipsă — se va restabilí și acolo o stare de lucrurĭ mulțămitóre. Mai puținŭ favorabilŭ mĕ potŭ esprimá asupra atitudinii și purtărei unorŭ agitatorĭ originarĭ din patria nóstră, carĭ dincolo de Carpațĭ contribue multŭ la larma și agitațiunea presei și ne facŭ nouĕ puțină onóre, ér guvernului românŭ îi pregătescŭ multe încurcăturĭ.«

A treia întrebare este, décă s'au ivitŭ împutărĭ din partea Rusiei și chiar a Germaniei în privința pasagiului din adresa ungară, relativŭ la relațiunile esterne. Ministrulŭ de esterne rĕspunde, că din nicĭ o parte, nicĭ directŭ nicĭ indirectŭ, nu s'a ḑisŭ nimicŭ, nu s'a făcutŭ nicĭ o observare. La întrebarea despre alianța cu Germania, décă mai esistă și pe ce póte contá monarchia în urma alianței, ér pe de altă parte ce sarcine i-se impune, Kalnoky ḑice că este în interesulŭ publicŭ și anume în interesulŭ monarchiei sĕ nu dea amĕnunte despre acésta. De asemenea la întrebarea despre relațiunile cu Muntenegru, rĕspunde ministrulŭ, că s'au îmbunătățitŭ fórte multŭ. In privința Macedoniei și Albaniei, ḑice ministrulŭ, că din nenorocire administrațiunea și justiția suntŭ rele, și că în Albania din timpŭ în timpŭ se ivescŭ agitațiunĭ, carĭ facŭ situațiunea nesigură. In timpulŭ din urmă chiar s'au înmulțitŭ relele; dar acestea nu potŭ avé urmărĭ periculóse. In privința căilorŭ ferate ce au sĕ lege Turcia cu monarchia, ministrulŭ spune, că deși suntŭ multe dificultățĭ din partea Turciei, totușĭ se vorŭ construi. Prin ce mijlóce se va obțíné acésta, ministrulŭ deocamdată nu póte spune, dar crede că Turcia va ceda presiunei. Linia, ce cade în sarcina Bulgariei, se va construi, căcĭ atâtŭ principele, câtŭ și guvernulŭ au voință; în acéstă privință nu are Kalnoky nicĭ o grijă. Ce privesce relațiunile comerciale cu Grecia, acestea se vorŭ înbunătăți, décă se va încheia unŭ nou tractatŭ cu Grecia. Acesta e cu atâtŭ mai necesarŭ, ḑice ministrulŭ, cu câtŭ importulŭ productelorŭ austro-ungare în Grecia e fórte mare, dar sufere din causa marilorŭ taxe vamale ce le-a impusŭ Grecia. Tractările cu Grecia vorŭ începe încurêndŭ. Relativŭ la tractatulŭ de comerțŭ cu Turcia, ḑice comitele, că tocmai în 1890 espiră, și că până atuncĭ guvernulŭ se va sili sĕ se mențină tarifa vamală de 8% a d v a l o r e m pentru importulŭ productelorŭ austro-ungare în Turcia.

DEMONSTRAȚIUNILE JUNIMEI MAGHIARE DIN PEȘTA.

Budapesta 7 Noemvre 1884.

Scandalurile începute în luna lui Maiu în Clușiŭ continuate în Iuniu și sprijinite, din partea jurnalisticei maghiare c'unŭ zelŭ, demnŭ de o altă causă mai nobilă, se vede că nu și-au ajunsŭ încă culmea căcĭ acuma căutândŭ altŭ timpŭ și locŭ, începŭ a se încuibá în Pesta. Se vede ca blamulŭ ce și l'a atrasŭ înaintea Europei în urma scandalurilorŭ din Clușiu, nu le au ajunsŭ.

Credŭ că nu vĕ va surprinde sĕlbătăciile ce se nascŭ acum din nou în capitala Ungariei, în acea capitală, care se fălesce a fi unŭ cuibŭ alŭ culturei.

Tinerimea română aruncată în mijloculŭ unei poporațiunĭ streine risipită în marele orașŭ, a aflatŭ de lipsă a arangia câte o cină comună, mai în fiecare lună ca astfelŭ cu toții laolaltă, ca totŭ atâțĭ fii ai unei mame bune se petrécă o oră, douĕ împreună.

O astfelŭ de cină voí se arangeze junimea română și aḑĭ în 7 Decemvre în ḑiua Sântului Dumitru. Insă ce sĕ veḑĭ atuncĭ cândŭ junimea română departe de orĭ ce politică voiea se convină ca de obiceiu, fanaticele foi maghiare de aicĭ ne surprindŭ aḑĭ în 7 cu aceea scire, că: Societatea Petru Maiorŭ din locŭ ar voi sĕ arangeze o demonstrațiune și sĕ serbeze centenarulŭ nemuritorilorŭ martiri Horia, Cloșca și Crișanŭ.

Paserea mălaiu viséză, e ḑicala iubitului opincarŭ românŭ. Maghiarilorŭ nu le este de ajunsŭ ceea ce sĕ face în memoria eroilorŭ libertății din 1784 ci voescŭ a dá serbărei o însemnătate și în capitala Ungariei.

Sbéră foile maghiare de aicĭ și rógă pe junimea maghiară universitară ca sĕ arate acestorŭ »ficiorĭ îndrăsnețĭ« »vakmerö fecsoroknak« drumulŭ pe care potŭ sĕ ajungă în țéra, unde Horia și Cloșca potŭ trece de martirĭ.

A vĕ arĕtá tóte calumniile, ce le scriu foile maghiare din locŭ, nu potŭ, căcĭ péna'mĭ nu sufere sĕ-o profanezŭ cu atari mârsăvii.

Ce vĕ voiu comunicá însă, sunt pașii ce i-a făcutŭ „Societatea Petru Maiorŭ“ în urma notiței din foile maghiare. Biroulŭ societății a adresatŭ acestorŭ foi următórea scrisóre:

Nr. 55/1884. Budapesta 7 Noemvre.

„Onorabilă redacțiune! Cu adêncă consternare amŭ cetitŭ în numĕrulŭ de aḑĭ alŭ prețuitului jurnalŭ ce ridigeațĭ, că societatea junimei române din locŭ »Petru Maiorŭ« a adusŭ decisiunea a serba centenariulŭ rĕscólei lui »Horia și Cloșca« și a luatŭ dispozițiunile necesarĭ în privința discursurilorŭ și cuvêntărilorŭ festive. Față de aceste insinuărĭ tendențióse ne ținemŭ de datorință a dechiará ca în societatea »Petru Maiorŭ« o astfelŭ de decisiune nu s'a adusŭ; acestŭ obiectŭ nicĭ nu s'a atinsŭ. Societatea în înțelesulŭ §. 3 p. a. alŭ statutelorŭ ei are scopŭ purŭ literariu, și are a sĕ rețíné dela orĭce enunciațiunĭ și demonstrațiuni politice. Prin urmare acele insinuărĭ tendențióse le dechiarămŭ oficiosŭ de scornitui lipsite de orĭce basă reală. Pentru societatea »Petru Maiorŭ« Drd. C o n s t a n t i n G r o z a m. p. președinte, T. L i v i u A l b i n i m. p. secretarŭ. L. S.

Junimea română din Pesta își va țíné cina sa astăḑĭ. Despre urmărĭ însă, vĕ vomŭ încunoscința, căcĭ este o cestiune de onóre, și onórea Românului sfântă este.

Oltenulŭ.

Budapeşta, 8 Noemvre.

Laurii ce au încoronatŭ atitudinea ḑiaristicei maghiare dela universitatea din Cluşiu. în urma scenelorŭ din Maiu, au escitatŭ pofta de a escela în aceeaşĭ direcţiune şi în ḑiaristica şi totdeo-dată în tinerimea universitară din capitală, care aḑĭ mâne va avé misiunea de a „reformá Orientulŭ.«

....Ne-amŭ miratŭ de obrăsnicia ḑiaristicei jidano-maghiare care nu se jenéză a se folosi de mijlócele cele mai miserabile, de minciunile cele mai grosolane spre a puté denunţa societatea nóstră care procede strînsŭ pe basa statutelorŭ şi nicĭ când nu se abate dela acelea spre a aranja demonstraţiunĭ politice. Nu e acesta casulŭ primŭ, că ḑiaristica din capitală a încercatŭ a submina esistinţa societăţii Petru Maiorŭ; de câte orĭ s'a întêmplatŭ vr'o mişcare naţională românéscă în capitală, séu în afară, nicĭ cândŭ nu s'a pututŭ suferí sĕ nu aducă în combinaţiune şi societatea nóstră înfăţăşindu-o ca pe unŭ cuibŭ alŭ tendinţelorŭ antipatriotice De astădată mergŭ însă mai departe ca totdéuna. Unele dintra foile maghiare espresŭ provócă tinerimea lorŭ sĕ însceneze scandale, sĕ atace junimea română. Etă ce ḑice între altele ḑiarulŭ cuotidianŭ „B u d a p e s t:« Speramŭ că demonstraţiunea (studenţilorŭ maghiarĭ) va fi aşa, încâtŭ odată pentru totdéuna va rupe córnele propunĕtorilorŭ acelei serbărĭ scandalóse şi le va dá a înţelege că Ungaria încă nu este provincia mocănéscă şi că încă suntemŭ destulĭ de tarĭ, ca pe inimicii noştrii şi pe adoratorii acelora sĕ-i învĕţămŭ puţină geografiă, décă sĕ póte cu vorbe bune, décă nu cu alte mijlóce mai eficace.«

»Căcĭ nu putemŭ suferi şi nu vomŭ suferi nicĭ când şi nicĭ între unele împrejurărĭ cá în patria nóstră pe hoherii (gâḑi) poporului nostru sĕ-i jălescă ca pe martirĭ şi sĕ le serbeze memoria.«

»Şi cu atâtŭ mai puţinŭ vomŭ suferi acésta, cu câtŭ suntŭ mai culte cercurile, carĭ se demitŭ a da prin tendinţele lorŭ nepatriotice esemplu massei neculte, care şi aşia este destulŭ de agitată.«

»Noi credemŭ că patriotica junime universitară 'şi va împlini datorinţa faţă de feciorii temerarĭ (vakmerő ficsorokkal szemben) şi le va arătá calea, pe care potŭ ajunge acolo, unde ómenĭ cá Horia şi Closca potŭ trece de eroi şi martirĭ.«

Póte vedea orĭ cine, că acesta este unŭ apelŭ îndirectŭ, cătră cetitorĭ spre a-i aţiţa contra tinerimei române din capitală; şi cu atâtŭ e mai caracteristicŭ cu câtŭ cetitorii foiei amintite se recruteză mare parte din clasa cea mai de josŭ a poporului de aicĭ şi aşa cele citate suntŭ adresate (indirectŭ) acelorŭ glóte, carĭ totdéuna au continuatŭ până la sânge scandalurile inscenate de clasele pretinse culte, precum a fostŭ cu ocasiunea duelului idealului lorŭ Verhovay séu cu ocasiunea esceselorŭ antisemite.

Comitetulŭ societăţii »Petru Maiorŭ« întru apĕrarea societăţii şi-a ţinutŭ de datorinţă a desmintí numai decâtŭ insinuaţiunea maliţiósă ér tinerimea a decisŭ ca se participe la cina comună în numĕrŭ câtŭ se póte de mare, şi se ignoreze cu totulŭ escesele colegilorŭ maghiarĭ. Cu tóte acestea d-nii Ioanŭ Suciu şi Severŭ Bocşanŭ şi-au luatŭ libertatea de a dá o dechiăraţiune preşedintelui societăţei universitare î n n u m e l e j u n i m e i r o m â n e î n c o n t r a v o i n ţ e i a c e s t e i j u n i m ĭ. Acésta o privimŭ toţĭ de abusŭ şi credŭ că tinerimea îşĭ va ţiné de datorinţă a se pronunţá în privinţa acésta, deórece atâtŭ presidiulŭ soc. univ. câtŭ şi d-nii amintiţĭ nu au fostŭ competenţĭ în causă.

Provocată de ḑiare, tinerimea universitară maghiară nu a întârḑiatŭ a satisface aşteptărilorŭ ḑiaristicei, şi în dup'améza ḑilei de 7 Noemvre a ţinutŭ o c o n f e r i n ţ ă s g o m o t ó s ă între cele mai turbate sbierăturĭ de »a b z u g o l á h,« »a b z u g P e t r u M a i o r,« »a b z u g H o r a,« sub presidiulŭ preşedintelui soc. de lect. univ., care însă vĕḑendŭ, că nu au nicĭ unŭ motivŭ de a demonstra a disolvatŭ şedinţa şi a provocatŭ tinerimea se părăséscă sala. Descendenţii lui Arpád cei originarĭ fără perciunĭ, şi cei adoptaţĭ, cu perciunĭ, nicĭ c'unŭ preţŭ n'au voitŭ se rĕmână mai îndĕrĕptŭ decâtŭ fraţii lorŭ din Cluşiu şi la totŭ casulŭ au voitŭ să-şĭ facă de capŭ. Decĭ părăsiţĭ de presedinte şi alţĭ tinerĭ cu mintea întrégă, au prinsŭ pe unŭ órecare Szász Károly, unulŭ dintre eroii din Cluşiu şi sub comanda aceluia s'au adunatŭ în cafenéua »Arvai« unde au stabilitŭ ordinea de ḑi pentru scandalele ce-şĭ ţinŭ de strînsă datorinţă a-le aranja din veneraţiune faţă cu tradiţiunea lorŭ. După bălăcăriile şi înjurările, de carĭ au împărtăşitŭ pe Românĭ în cafenea, au esitŭ afară pe stradă spre a le continua în modŭ propriu numai junimei maghiare. Spre a-şĭ esecutá punctulŭ primŭ din programă, s'au luatŭ cu toţii însoţiţĭ de soţii lorŭ de principie, carĭ mare parte erau birjarĭ învĕţăcei dela măestrii şi alţĭ lucrătorĭ spre a năvălí asupra Românilorŭ nepatrioţĭ, carĭ îndrăsnescŭ sĕ mânce pe banii lorŭ atuncĭ, când vreu. Mare erá entusiasmulŭ ce domnea în conglomeratulŭ compusŭ din părţĭ atâtŭ de omogene, icĭ vedei câte unŭ vagabundŭ de pre stradele Pestei, colo unŭ învĕţăcelŭ de papucăriă, mai încolo unŭ Szász Károly, de altă parte câte o personă cinstită, care'şĭ esprimá regregulŭ faţă cu purtarea celorŭ ce suntŭ speranţa viitoriului maghiarŭ. Intre sbierăturĭ selbatice ajunseră glotele înaintea localului Kommer pe la $6^1/_2$ óre pe când se afla numai unŭ singurŭ românŭ pe acolo, care li-a spusŭ că nu ţĕne de lucru convenabilŭ şi cavalerescŭ, ca sĕ atace pe românĭ fără de nicĭ o causă. La acésta comandantulŭ Szász şi-a ocupatŭ loculŭ competentŭ, urcându-se pe spatele a doi colegĭ ai sĕi şi după ce şi-a povestitŭ faptele eroice din Cluşiu, şi a dechiaratŭ că şi-a împlinitŭ datorínţa, şi deorece Românii nicĭ gândŭ n'au sĕ demonstreze, şi-a provocatŭ turma se mai cânte odată cântecelŭ rebelului Kossuth şi sĕ se depărteze. Intre abzugurile cele mai scandalóse demonstranţii s'au depărtatŭ. La tóte acestea poliţia a întorsŭ spatele.

După depărtarea glótelorŭ turbate s'a întrunitŭ tinerimea română într'o sală separată în numĕrŭ forte frumosŭ şi între cântărĭ şi toaste şi au petrecutŭ până la órele 11 în cea mai esemplară ordine. Ne amŭ depărtatŭ cu promisiunea că atarĭ convenirĭ vomŭ avé câtŭ sĕ póte de dese şi ne vomŭ năsui a le estinde în cercŭ câtŭ mai largŭ.

Suntemŭ mai bogaţĭ cu o esperienţă încâtŭ privesce cavalerismulŭ maghiarŭ şi posibilitatea „înfrăţirei«, între Ungurĭ şi Românĭ.

Décă se va mai întêmplá ceva 'mĭ voiŭ luá voiă a vĕ relatá.

Têrnăvênulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

»Egyetértés« dela 7 Noemvre ne spune: »Societatea Petru Majorŭ« a junimei universitare din Pesta s'a decisŭ a ţiné serbarea centenarului revoluţiunei lui Horia, Sâmbătă în 9 Noemvre st. n. sera la 8 óre, în hotelulŭ Kommer, pe lângă o serată splendidă. Românii se vorŭ fi pregătitŭ de sigurŭ pentru acésta ocasiune cu disertaţiunĭ şi toaste serbătorescĭ. Dar junimea maghiară aflândŭ la timpulŭ sĕu despre pregătirĭ, a pusŭ în lucrare prin conducĕtorii cercurilorŭ universitare o mişcare, ca sĕ impedice antipatriotica mişcare şi eventualminte sĕ-şĭ demonstreze. De altmintrenea întréga junime universitară maghiară va ţiné o adunare, în care se va discutá modalitatea demonstraţiunei.«

Va întrece óre pe cea din Cluşiu?

—0—

Visitei, ce o va face părechea regală română părechei princiare de corónă în Viena, »Pester Lloyd« nu'i atribue nicĭ o însemnătate politică directă, dare 'şĭ are totuşĭ valorea sa, ḑice ḑiarulŭ pestanŭ, că în acelaşĭ timpŭ vorŭ fi în Viena atâtŭ ministrulŭ de esterne Sturza câtŭ şi ministru-preşedinte Brătianu.

—0—

Tinerimea română din Pesta, în presérа Sâmbetei morţilorŭ, s'a dusŭ la mormĕntulŭ lui E m a n o i l ŭ G o z d u, dându'şĭ tributulŭ sĕu de recunoscinţă cătră marele binefăcĕtorŭ.

—0—

Ministrulŭ Trefort a aprobatŭ statutele s c ó l e i r o m â n e de fetiţe din Abrudŭ.

—0—

La primăvară, artista E l e n a T e o d o r i n i se va duce în Bucurescĭ, unde va da o seriă de representaţiunĭ.

—0—

Sĕ scie, ḑice »Românulŭ,« că d. U b i c i n i, cunoscutulŭ filo-românŭ care a muritŭ ḑilele acestea în Francia, posedă o frumósă colecţiune de scrierĭ privitóre la Oriinte. Aflămŭ că d-sa a legatŭ aceste cărţĭ bibliotecei centrale din Bucurescĭ.

—0—

Astă séră trupa germană va representá piesa »Die schöne Helena« (Elena cea frumósă), operetă comică în 3 acte de Jaques Offenbach.

Discursulŭ ministrului Brătianu în Iaşĭ.

Cu ocasiunea visitei ce a făcut'o ministrulŭ-preşedinte Bratianu în Iaşĭ s'a datŭ de cătră cetăţenĭ unŭ banchetŭ, la care d. Brătianu a ţinutŭ unŭ importantŭ discursŭ. Reproducemŭ din elŭ următórele părţĭ:

....Dacă vĕ vĕdŭ astă-séră pe toţĭ întrunitĭ aicĭ, fără deosebire de grupurĭ şi nuanţe politice, fărăd eosebire de condiţiunĭ sociale, mirenĭ şi cler, avêndŭ în fruntea d-v. pe venerabilulŭ şi respectatulŭ capŭ alŭ Bisericei fostei Moldove, să nu credeţĭ că 'mĭ închipuescŭ, că Iaşii au uitatŭ că a fostŭ capitala Moldovei. Nu! Aşĭ avea simţiminte neromânescĭ, dacă aşĭ putea crede vre o dată că din inimile Iaşanilorŭ se va şterge suvenirea trecutului gloriosŭ, că ei vorŭ uità că oraşulŭ lorŭ a fostŭ capitala vechei Moldove. Acéstă suvenire trebue s'o păstrămŭ toţĭ cu religiositate, şi eu sperŭ că va vení o ḑi în care vomŭ inaugurá o sĕrbătóre naţională pentru vechiulŭ Statŭ alŭ Moldovei, şi alta pentru vechiulŭ Statŭ alŭ Munteniei (apleuse), rĕdicândŭ douĕ monumente carĭ vorŭ aminţi generaţiunilorŭ viitóre despre gloria şi vigórea trecută a naţiunei române. Aceste douĕ principate suntŭ în adevĕrŭ singurele State din Orientŭ carĭ după invasiunea mahometanilorŭ au rĕmasŭ în picióre (aplause); tóte cele l'alte State din Orientŭ — unele multŭ mai puternice de câtŭ noi — au devenitŭ prada învasiunilorŭ barbare. Pesta devenise paşalicŭ turcescŭ pe când Moldova şi Muntenia erau încă libere şi gloriose (aplause).

Am avutŭ negreşitŭ şi epoce de scădere, de umilire, însĕ individualitatea nóstră naţională, ca Statŭ Moldovénŭ şi ca Statŭ Munteanŭ, nicĭ odată nu s'a perdutŭ dintre Statele Europei. Apoi, domnilorŭ, cum óre o naţiune ar păstra vigórea sa, cum ar puté sĕ-şĭ privéscă viitorulŭ cu încredere décă şĭ-ar uita trecutulŭ sĕu celŭ gloriosŭ? Ce? aţĭ creḑutŭ d-vóstră Iaşenĭ că noi, carĭ luptămŭ dela 1848, şi unii chiar cu multŭ înainte, că noi eramŭ întristaţĭ fiindŭ că vedeamŭ că Iaşii voescŭ sĕ fiă Iaşĭ, că voescŭ sĕ păstreze tóte suvenirile, sĕ con-

6.

FOILETONU.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

In aceeaşĭ ḑi (Marţĭ 2 Nov.) după amédĭ Crişanŭ cu trupa lui atacà nobilimea din oraşulŭ Bradŭ. Elŭ trămise totodată în tóte satele emisarĭ de ai lui şi ţĕranii începură a sĕ ridicá în massă în tóte părţile Zarandului. Nouĕ cete de ţĕranĭ sosiau pe fiecare óră în trupa lui Crişanŭ, ele sĕ împărţiră în mai multe trupe şi porniră prin tóte colţurile Zarandului. Miercurĭ la 3 Noemvre diminéţa Crişanŭ atacà curţile nobilimei din comuna Ribiţa. Aicĭ ţĕranii uciseră şi esecutară 42 persóne, nobilĭ şi diferiţĭ particularĭ. Cei condamnaţĭ în modŭ sumarŭ la mórte au fostŭ duşĭ cu escortă la capulŭ satului şi aicĭ daţĭ pe mâna ţiganilorŭ sĕ-i esecute şi sĕ-i înmormênteze. In Ribiţa ca şi în Bradu mulţĭ bărbaţĭ, femei şi copii fură agraţiaţĭ sub condiţiune sĕ primescă religiunea română. Intre alţii se aflară la Bradŭ şi doi evrei din Alba-Iulia, carĭ vindeau licherurĭ. Iosef Samuel spune, că ţĕranii li-au luatŭ marfa, li-au rasŭ bărbile, îi desbrăcară apoi până la piele şi le turnară apă preste capŭ ḑicêndŭ că-i botéză şi-i facŭ Românĭ. Acesta este numai unŭ episodŭ comicŭ, devisa seriósă a revoluţiunii era însĕ stîngerea séu romanisarea elementului unguréscŭ din Ardelŭ. Ţĕranii credeau că prin botezŭ vorŭ puté naţionalisá imediatŭ pe vrăşmaşii lorŭ. Dela unii ţĕranĭ cereau numai jurămêntulŭ că sĕ lapĕdă de credinţa lorŭ, pe alţii îi botezau în tótă forma, ear pe vĕduvele şi fetele nobililorŭ le măritară după iobagĭ. Astfelŭ fŭ botezată în Crişciorŭ fiica solgăbirĕului Pakot, Apolonia, şi preotulŭ Constantinŭ Turciu, numitŭ şi popa Costanŭ, unulŭ din cei mai activi preoţĭ în revoluţiunea Zarandului, o cununà c'unŭ tênĕrŭ iobagiu anume Ionŭ Sĕrbu. Douĕ fete ale lui Emericŭ Nemeş din Ribiţa, Rafaela şi Agneta, primiră în botezŭ numele de Reveca şi Rafira. După ce se lepădară de legea lorŭ scuipândŭ de trei ori în pămêntŭ, preotulŭ le unse faţa, fruntea şi dosulŭ mânelorŭ cu mirŭ apoi ḑise: „Botézăse róbele lui Dḑeu Raveca şi Rafira« şi muiândŭ patrafirulŭ în apă le stropi pe amêndouĕ. — Altă trupă atacà în 2 Nov. Mihălenii, aicĭ soţia nobilului Csiszar Caterina, o femeia tênĕră şi frumósă, fŭ asemenea botezată de nou cum se plânge dînsa în petiţiunea sa cătră împĕratulŭ Iosifŭ. In 4 Noemvre altă trupă atacà pe Ungurii din oraşulŭ Baia-de-Crişŭ. Ţĕranii pĕtrunseră în mănăstirea călugărilorŭ franciscanĭ, ungurĭ, şi în iritaţiunea lorŭ asupra nobililorŭ străpunseră icóna pré curatei Fecióre ḑicêndŭ: »Asta-i Maica Precestă a Ungurilorŭ,« aruncară pe josŭ cuminecătură din potirŭ strigêndŭ: »Asta-i D-ḑeulŭ Ungurilorŭ, acum sĕ le ajute décă póte,« şi în furia de care erau cuprinşĭ înaintea lorŭ nu mai era nimicŭ sfântŭ ce era unguréscŭ. Nu rĕmăsese unŭ edificiu, unŭ monumentŭ neatinsŭ, care avé ceva suvenirĭ legate de domnia despotică a nobilimii din Zarandŭ. In timpŭ de patru ḑile Zarandulŭ întregŭ ajunse în posesíunea ţĕranilorŭ rĕsculaţĭ şi afară de autoritatea lui Horia şi Crişanŭ aicĭ nu mai esistá nicĭ unŭ felŭ de autoritate. Din casele nobililorŭ nu mai rĕmăsese nimica decâtŭ cenuşe séu triste ruine. Pedepsele de mórte, carĭ lovise aşa de multŭ şi aşa de greu pe ţĕránulŭ românŭ sĕ întorcéu la anulŭ 1784 asupra nobilimii: unguresci Tragică rĕsbunare a trecutului, esclamă autorulŭ. Violenţa cu care se esecutá acésta revoluţiune este numai o probă despre nedreptatea, mai multŭ despre batjocura, ce se făcuse cu poporulŭ românŭ în seculii trecuţĭ!

*

O frică ce nu se póte descrie cuprinse tótă nobilimea de pe valea Mureşului. Din timpulŭ rĕsboiului cu Mihaiu Vitézulŭ iobagiulŭ din Transilvania nu mai înspirase atâta terore nobilimii unguresci ca la 1784. Joi în 4 Noemvre dóuĕ trupe de ţĕranĭ trecură din Zarandŭ în comitatulŭ Huniădórei. Una din ele prefăcu în cenuşă în sera aceea castelulŭ br. Ant. Iosica din Brănişca (familiă de origine română din Caransebeşŭ) ér trupa a doua năvăli asupra nobilimei unguresci din comuna Şoimuşŭ.

Din comună în comună mergéu ţĕranii înfuriaţĭ, arḑêndŭ şi devastândŭ casele nobililorŭ; ei credeau că trebue sĕ nimicéscă tóte cetăţuele domnilorŭ ca se rumpă lanţurile sclăviei. Curêndŭ fură puşĭ în mişcare şi iobagii de pe valea Streiului şi din ţéra Haţegului aşa că cuprinsese gróză şi pe Saşii din comitatulŭ Sibiiului şi dela Orăştiă. (Va urmá.)

serve tótă bărbăţia vechei capitale a Moldovei? Nu! v'aţĭ înşelatŭ fórte dacă aţĭ credutŭ acésta.

Eramŭ triştĭ fiind-că vedémŭ desbinările dintre d-vóstră, vedémŭ împărechierile şi intrigele carĭ vĕ copleşiseră şi carĭ se exploatau de cătră acei carĭ se gândéu mai multŭ la interesele lorŭ personale de câtŭ la viitorulŭ României (aplause). Erau ambiţioşĭ de aceia carĭ profitau d'aceste desbinărĭ şi strigau pe tóte tonurile că Moldova suferă, că merge la peire ca sĕ ne facă pe toţĭ sĕ plecămŭ capulŭ, sĕ le dămŭ totŭ ce cereau şi odată ce ei dobândeau satisfacţiunĭ personale uitau de biata Moldovă (bravo! aplause). Ar trebui, o repetŭ, sĕ nu cunóscemŭ Istoria, sĕ avemŭ sentimente neromânescĭ, ca sĕ dicemŭ că unŭ oraşŭ ca Iaşii póte sĕ uite că a fostŭ odată capitală?...

Vechea capitală a Moldovei trebue sĕ deviă unŭ focarŭ de sciinţă şi de lumină, o scólă a vieţei publice, antegarda propagărei ideilorŭ naţionale precum a fostŭ şi este ante-garda apĕrărei naţionale (Bravo, aplause prelungite).

Când a fostŭ vorba de facultatea de medicină, aţĭ credutŭ óre d-vóstră că noi, séu mai bine dicêndŭ, aceia carĭ au propusŭ desfiinţarea ei, şi carĭ erau mai toţĭ Moldovenĭ, au voitŭ sĕ aducă o atingere Iaşilorŭ? Nu, d-lorŭ, ceea ce a dictatŭ aceea propunere, ceea ce a îngrijitŭ mai alesŭ pe Moldovenĭ, era sgomotulŭ care se rĕspândise că în facultatea de medicină din Iăşĭ se manifestau nisce idei, nisce tendinţe carĭ numai românescĭ nu potŭ fi. Mulţĭ se teméu ca nu cumva Iaşii sĕ devie unŭ centru de conspiraţiunĭ streine, ca nu cumva junimea din facultatea de medicină din Iaşĭ, în locŭ d'a fi sentinela naţională de care vĕ vorbeamŭ, sĕ deviă rĕsunetulŭ ideilorŭ nihiliste şi socialiste aduse de contrabandă în România. Dicŭ aduse de contra-bandă, pentru că România este unŭ Statŭ liberŭ, fiecare românŭ are familia şi căminulŭ sĕu propriu, şi nihilismulŭ, socialismulŭ, carĭ facŭ din Rusia şi din alte ţĕrĭ cuiburĭ de revoluţiunĭ, nu suntŭ plante românescĭ şi nu potŭ, nu trebue sĕ se aclimateze în România (Bravo, aplause)

Iată de ce au fostŭ unii de părere sĕ se ia o mĕsură contra acelorŭ tendinţe şi sĕ nu le permită a-şĭ crea unŭ cuibŭ. Aţĭ vĕdutŭ însă că îndată ce-i aţĭ asiguratŭ despre adevĕratele d-vóstră sentimente, facultatea de medicină a rĕmasŭ în picióre şi încă cu promisiune de a i se da desvoltarea pe care o are facultatea din Bucurescĭ (aplause)....

Fiţĭ încredinţaţĭ, d-lor, că pe câtă vreme veţĭ fi ceea ce vĕ arĕtaţĭ astădĭ, adecă strânsŭ uniţĭ pentru interesulŭ generalŭ alŭ ţĕrei, ea va sci a vĕ arĕta recunoscinţa ei. Impresiunea ce'mĭ faceţĭ astădĭ este atâtŭ de profundă, atâtŭ de puternică, în câtŭ, visitândŭ palatulŭ administrativŭ m'amŭ opritŭ înaintea statuei lui Stefanŭ celŭ Mare şi mi-amŭ disŭ că spiritulŭ acestui mare erou alŭ némului românescŭ a suflatŭ peste Ieşenĭ şi 'i-a înfrăţitŭ. Remâneţĭ dar ast-felŭ, fiţĭ uniţĭ şi în viitorŭ şi fiţĭ sigurĭ că naţiunea română va saluta tot-d'a-una cu iubire pe vechia sentinelă înaintată a civilisaţiunei în Orientŭ (aplause prelungite)...

Astădĭ este la modă să se facă istorie şi audŭ pe unii vorbindŭ mereŭ de tradiţiunile, de faptele Domnilorŭ Românĭ; însă mulţĭ din acei ce vorbescŭ ast-felŭ nu au apucatŭ decâtŭ domnia lui Caragea, cu care au şi venitŭ in ţéra românéscă. Nu credŭ însă că Romanii regretă tradiţiunile unorŭ asemenĭ Domnĭ. Alţĭ facŭ istorie politică de la 1837 încóce. Ei, d-lorŭ, aşĭ voi şi eu să luămŭ istoria, atâtŭ a Domnilorŭ carĭ trebue sĕ ne serve de modelŭ, câtŭ şi a celor-lalţĭ, fiind-că se dice că istoria trecutului este oglinda viitorului, şi prin urmare trebue să ne uitămŭ în trecutŭ ca sĕ ne putemŭ călăuzi în viitorŭ....«

După ce d. Brătianu rĕspunde la tóte acusările ce i se aducŭ, continuă:

„Vĕ declarŭ numai că eu amŭ încredere în toţĭ românii bunĭ şi că voiŭ cere tot-d'a-una concursulŭ acelora carĭ mi-aŭ doveditŭ că punŭ patria maĭ pre susŭ de orĭ-ce alte consideraţiunĭ. In lupta economică ces'a întinsŭ din Anglia până în Asia mică nicĭ o naţiune nu mai póte rĕmâne închisă în ghiócea în care a statŭ până astădĭ; cu atâtŭ mai multŭ noi, carĭ suntemŭ mai puţinŭ pregătiţĭ pentru acéstă luptă, trebue sĕ fimŭ toţĭ strênsŭ uniţĭ ca sĕ putemŭ apĕrá esistenţa nóstră (aplause).

Eu nu mĕ îngrijescŭ, d-lorŭ dacă voiu avea concurenţĭ la putere; preocuparea mea este d'a aduna d'a crea elemente puternice, carĭ se fie capabile a conduce România in orĭce împrejurărĭ. Pentru ce mĕ acusă óre pe mine că suntŭ tiranŭ, că suntŭ despotŭ? Pentru că din nenorocire nu suntŭ multe individualităţĭ în ţéră carĭ să s'afirme, carĭ sĕ susţiă cu tăriă o ideiă, să urmeze fără clintire o cale. De ce vaţĭ întrunitŭ în jurulŭ meu? Fiind-că aveţĭ lipsă de ómenĭ şi suntetĭ siliţĭ sĕ vĕ uitatĭ astădĭ la mine. Acésta dovedesce o stare de slăbiciune a societăţei nóstre. Prin urmare, când eu facŭ totŭ posibilulŭ ca la totŭ ce este capabilŭ în România să'ĭ dau ocasiune d'a se face cunoscutŭ de ţeră, nu facŭ óre prin acésta unŭ serviciu naţiunei? (aplause). In ţĕrile cele-alte înţelegŭ luptă de existenţă a individilorŭ, concurenţă între capacităţĭ, dar la noi ea nu se póte explica.

Reposatulŭ Quinetŭ dicea într'o di: »Ce fericiţĭ sunteţĭ voi Românii! Ca sĕ ne distingemŭ, noi trebue sĕ fimŭ ómenĭ de geniu; dar la voi, unde aveţĭ totulŭ de făcutŭ, fie-care românŭ fără multă ostenélă se póte distinge.« Din nenorocire, d-lorŭ, nu facemŭ astfelŭ în locŭ sĕ punemŭ tótă activitatea nóstră ca sĕ câstigămŭ timpulŭ ce amŭ perdutŭ din causa multorŭ nenorocirĭ şi invasiunĭ bărbare ce au venitŭ peste noi, ne perdemŭ tótă vigórea în acusărĭ nedrepte, în lupte personale.

D-lorŭ, avemŭ o ţéră din cele mai bine îndestrate de D-deu; avemŭ unŭ poporŭ care, chiar după mărturisirea străinilorŭ, este unulŭ din cele mai bine înzestrate cu inteligenţă naturală; nu ne rĕmâne decâtŭ sĕ ne punemŭ cu toţii a lucrá la desvoltarea nóstră economică, sciinţifică şi morală, ca sĕ mergemŭ departe.

Fie-care din noi ar putea cu înlesnire îndeplini o mare misiune.

Industrialĭ, legistĭ, învĕţătorĭ, fiecare putemŭ contribui la desvoltarea ţĕrei nóstre. Profesorii mai alesŭ au pregăti viitorulŭ. Ei au astă-dĭ o misiune multŭ mai mare de câtŭ aveau profesorii în vechime; astădĭ părinţii de familie suntŭ distraşĭ de diferite ocupaţiunĭ; viéţa patriarchală în care se făcea înainte educaţiunea copiilorŭ nu mai există. Astădĭ copii se trimitŭ la scólă nu numai pentru a învĕţá carte, dar şi pentru a primi o educaţiune; prin urmare profesorii astădĭ pe lângă învĕţătură, trebue se dea copiilorŭ şi o educaţiune solidă şi naţională. Alt-felŭ potŭ sĕ-i facă tobă de carte fără nicĭ unŭ folosŭ pentru ţéră; dacă nu vorŭ avea patriotismŭ şi moralitate, au sĕ fie şi ei brândă bună în burdufŭ de câne (aplause)...

De optŭ anĭ de când sunt la putere, în tóte dilele amŭ fostŭ atacatŭ. Nu amŭ rĕspunsŭ nicĭ o dată, căcĭ atacurile personale îmĭ suntŭ indiferente. Scopulŭ ce amŭ urmăritŭ este d'a deschide drumulŭ orĭ-cui de a vení sĕ-şĭ aducă concursulŭ sĕu pe tĕrĕmulŭ celŭ mare alŭ luptei naţionale şi economice. Astădĭ, d-lorŭ, concistele nu se facŭ atâtŭ prin arme câtŭ pe calea economică; dacă nu vomŭ căuta cu toţii de diminéţa până séra sĕ găsimŭ mijlócele prin carĭ sĕ putemŭ lupta cu avantagiu contra influinţei economice ce au cele l'alte State mai înaintate, atuncĭ ne vomŭ duce pe copcă (Bravo, aplause).«

Ministrulŭ arată apoi, că trebue desvoltate instituţiuţiunile de creditŭ ale ţĕrii, căile de comunicaţiune întinse, rîurile canalisate, industria creată etc., şi-şĭ încheiă astfelŭ discursulŭ:

„Apoi, d-lorŭ, când avemŭ atâtea de creatŭ, facŭ eu óre rĕu dacă chemŭ pe toţĭ fii României sĕ se pună pe acestŭ tĕrĕmŭ? (aplause). Dacă nu facŭ rĕu atuncĭ acei carĭ strigă n'au decât sĕ vie şi ei sĕ se pue pe acestŭ teremŭ şi vorŭ fi bine-veniţĭ.

Mi-s'a cerutŭ o programă, étă programa mea.

Sperŭ că ceea ce aţĭ făcutŭ d-vóstră în Iaşĭ va serví de modelŭ pentru tótă România; că toţĭ ómenii de bine şi moralĭ îşĭ vorŭ dá mâna la lucru pentru a merge înainte şi că numai cei rătăciţĭ vorŭ rĕmâné înapoi séu d'oparte (aplause). V'amŭ disŭ că am fostŭ fericitŭ vĕdêndŭ unite la unŭ locŭ tóte grupurile politice din trecutŭ; adaugŭ că plecŭ fericitŭ din mijloculŭ d-vóstră, căcĭ vĕ vĕdŭ inspiraţĭ d'aceleaşĭ simţĕminte şi aceleaşĭ idei, otăriţĭ a intrá cu toţii în lupta cea mare a existenţei nóstre naţionale. (Bravo, aplause prelungite).

Serbarea luĭ Horia la Iaşĭ.

»Naţiunea« din Bucurescĭ a primitŭ din Iaşĭ următórea corespondenţă:

»Dacă ar fi vĕdutŭ cineva mişcarea şi veselia românilorŭ Ieşenĭ, cu ocasia serbărei revoluţiunei lui Horia, n'ar fi pututŭ crede ochilorŭ sĕi. Nu voi intrá în amĕnuntele serbărei, căcĭ ele sunt nenumĕrate; voiu arĕtá numai trăsăturile ei generalĭ.

A începutŭ cu o conferinţă despre Mişcarea Românilorŭ din Transilvania în 1784, condusă de Horia, Cloşca şi Crişanŭ. Ea a fostŭ ţinută în sala Universităţei de cătră simpatiçulŭ cetăţénŭ alŭ Iaşilorŭ d. G. Panu. D-sa a schiţatŭ starea socială şi politică a Românilorŭ din Transilvania din acele timpurĭ, descriindu-o într'unŭ modŭ îngrozitorŭ, şi a făcutŭ ca eroii Românilorŭ resculaţĭ se apară plinĭ de gloriă şi de amintirĭ neperitóre în viitorŭ, dându'i ca esemple tuturorŭ celorŭ carĭ sunt animaţĭ de aceleaşĭ simţirĭ ca dânşii. Făcêndŭ tablourĭ comparative între starea Românilorŭ de atuncĭ şi cea de astădĭ, a arĕtatŭ că Ungurii de acum şi-au perdutŭ şi puţina minte câtŭ o mai aveau pe atuncĭ; voescŭ chiar limba românéscă s'o înăduşe!

Nu mai am nevoe, credŭ, sĕ descriu succesulŭ ce a obţinutŭ d. Panu cu conferinţa sa.

Séra, deşi timpulŭ erá nefavorabilŭ, unŭ convoiu imensŭ de studenţĭ şi cetăţenĭ din tóte ramurile sociale au percursŭ cu musica militară înainte şi torţe mai multe srade principale, mergêndŭ la statuea luĭ Stefanŭ celŭ Mare şi la bustulŭ domnitorului Ghica pe unde s'au ţinutŭ şi discursurĭ; câte-va locuinţe au fostŭ frumosŭ iluminate; cu unŭ cuvêntŭ, întregŭ Iaşulŭ serbătorea deşteptarea puternică a consciinţei lorŭ naţionale.

După acésta a avutŭ locŭ unŭ mare banchetŭ, în salonulŭ »Otelului Trăianŭ.«....

Totŭ ce Iaşulŭ are mai distînsŭ şi mai cultŭ era întrunitŭ în sala otelului Traianŭ, marĭ proprietarĭ, profesorĭ de tóte gradele, advocaţĭ, medîcĭ, comercianţĭ, etc. — Sala banchetulni era frumosŭ decorată şi tablourile eroilorŭ dela 1784 decorau sala.

La finea banchetului, au începutŭ toasturile istorice. Preşedintele banchetului, d-lŭ Mironŭ Pompiliu, românŭ transilvănénŭ, a deschisŭ seria acestorŭ toasturĭ, pentru eroii serbărei, arĕtândŭ cum aceştia în mijloculŭ umilinţei de care era cuprinsŭ némulŭ românescŭ, au avutŭ curajulŭ sĕ ridice stindardulŭ în numele loru făcêndu-lŭ din némŭ umilitŭ, gloriosŭ şi cu renume. Discursulŭ d-sale fù sfirşitŭ în mijloculŭ unorŭ torente de aplause, ér musica naţională cântà unŭ cântecŭ popularŭ de alŭ lui Horia, care produse atâta efectŭ în câtŭ tótă sala de peste 400 persóne se asociă la acésta cântândŭ în corŭ şi stândŭ toţĭ în picióre....

Alŭ doilea toastŭ fu ridicatŭ pentru eroulŭ dela 1821, Tudorŭ Vladimirescu, de cătră studentulŭ Marcu, după care musica întonà Hora lui Tudorŭ Vladimirescu.

Alŭ treilea fu ridicatŭ de d-lŭ Bădărĕu, profesorŭ din Iaşi, pentru eroii mişcărei Românilorŭ dela 1848 Musica întonà érăşĭ unŭ cântecŭ naţionalŭ dela 48. Discursulŭ d-lui Bâdărĕu a produsŭ fórte mare efectŭ printre toţĭ invitaţii. D-sa a îndemnatŭ pe tinerimea universitară şi pe cetăţenĭ se strêngă fonduri pentru scólele fraţilorŭ Transilvănenĭ întreţinute de ei spre aşĭ puté apĕrá limba şi naţionalitatea.

Discursulŭ d-lui Bădărĕu şi-a produsŭ efectulŭ imediatŭ.

D. N. Roznovanu a subscrisŭ 1000 lei, d. N. Ceaur-Aslanŭ 500, d. Burlă directorulŭ liceului, 100 etc. In sfârşitŭ unŭ bunŭ începutŭ s'au făcutŭ.

Alŭ patrulea discursŭ fù pentru memoria lui Cuza sub care s'au unitŭ cele două ţĕrĭ surorĭ, Moldova şi Muntenia. Muzica a cântatŭ „Hora lui Cuza.«

După acestea au urmatŭ discursurĭ din partea cetăţenilorŭ. Nu potŭ sĕ le resumŭ pe tóte, voiu releva însĕ pe celŭ mai însemnatŭ, pe acela alŭ d-lui G. Panu care, chematŭ sĕ vorbéscă, a fostŭ primitŭ cu salve de aplause şi cu ovaţiunĭ entusiaste din partea studenţilorŭ. D-sa a disŭ că în prelegerea sa a făcutŭ numai istoriă, aici va fi mai francŭ şi se va adresa sentimentelorŭ. Caracterulŭ şi sinceritatea sunt lucrurile cele mai preţióse astădĭ pentru câ se găsescŭ fórte rarŭ la noi.

Intréga sală a acoperitŭ de aplause cuvêntarea d-lui Panu, făcêndu'i ovaţiunĭ şi chiămându-lŭ a se sui pentru a fi vĕdutŭ. Studenţii ii au rĕspunsŭ felicitândŭ pe d. Panu că d-sa pe lângă sfatŭ, le dă însuşĭ esemplu de caracterŭ prin atitudinea sa patriotică în tóte cestiunile şi cu deosebire când a susţinutŭ facultatea de medicină din Iaşĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Agramŭ, 9 Noemvre. — Serbările făcute cu ocasiunea sfinţirei galeriei de tablourĭ, ce s'au făcutŭ erĭ, au decursŭ în modŭ fórte demnŭ fără turburărĭ.

Parisŭ, 9 Noemvre. — Dela 6 Noemvre medulŭ nopţii până la 8 Noemvre 11 óre nóptea s'au constatatŭ 70 bolnavĭ şi 8 morţĭ de coleră. Dela 8 Noemvre medulŭ nopţii până erĭ la 2 óre după amézĭ au fostŭ 23 casurĭ mortale de coleră.

DIVERSE.

Caracterulŭ judecatŭ după unghii. — Aceiaşĭ observatorĭ, carĭ au căutatŭ a ghici caracterulŭ omului după ridicăturile craniului séu după lungimea nasului, asigură acum, că caracterulŭ se póte cunósce şi după unghii şi anume: unghiile lungĭ, subţirĭ şi inguste dovedescŭ imaginaţiune şi poesiă, iubire de arte şi leneviă; unghiile lungĭ şi lătăreţe dovedescŭ înţelepciune, raţiune şi tóte facultăţile marĭ ale spiritului; unghiile late şi scurte arată mâniă, mojiciă, controversă, oposiţiune şi încăpăţinare; unghiile bine colorate arată virtute, sănĕtate, fericire, curagiu, liberalitate; unghiile dure şi fragile dovedescŭ mâniă, certă, omorŭ; unghiile încovoiate în formă de ghiare dovedescŭ ipocrisiă, rĕutate; unghiile moi arată slăbiciune de corpŭ şi de spiritŭ; unghiile scurte şi rotundite până'n carnea viă arată dobitociă şi libertinagiu.

Meschinării. — Redactorele-şefŭ alŭ unui diarŭ din Londra oferă cititorilorŭ sĕi unŭ premiu de 2 livre 2 şilingĭ, pentru cea mai bună definiţiune séu celŭ mai bunŭ esemplu pentru cea mai mare meschinărie. Eacă câte-va specimene din cele trimise deja: A împrumuta una mie livre sterlinge dela celŭ mai bunŭ amicŭ spre a acoperi cheltuelile trebuincióse pentru a-i fura nevasta. A luá inelulŭ de logodnă alŭ nevestei séle şi a-lŭ vinde spre a se duce sĕ petrécă c'o altă femeiă. A lua de soţiă o femeiă pentru banii eĭ ş'a-i imputa apoi că face cheltuelĭ de toaletă. In fine, a profita d'o plóie torenţială spre a se adăposti sub întrarea unui umbrelarŭ.

BIBLIOGRAFIĂ.

Se află sub presă şi va apĕré pe la începutulŭ anului 1885 **Colecţia legilorŭ vechi şi nouĕ** ale ţĕrei de Ioanŭ M. Bujoreanu. Volumulŭ III. — Acestŭ volum conţine: Legĭ vechĭ: Pravila lui Vasile Lupu (1646) Pravila de la Govora (1640) Pravila lui Mateiu Basarabŭ complectă cu canónele etc. (1652) Tapuurile turce séu legile proprietăţei din Dobrogea. Codicele vechĭ penale ale Munteniei şi Moldovei. Legĭ nouĕ: Tóte legile regulamente, decrete organice, convenţii, statutele societăţilorŭ, instrucţii importante, formularii, tarife' tablourĭ etc. Promulgate de la 1 Ianuarie 1875 până la 1 Ianuarie 1885. Preţulŭ este 25 lei. Persónele ce posedă volum. I şi II séu şi cele ce nu le posedă, se potŭ abona la Direcţia Tipografiei Academiei, (Bucurescĭ, Strada Academiei 26) trimiţêndu-i costulŭ până la 31 Decemvre 1884, şi vorŭ beneficia de plata transportului cărţei în socotéla nóstră la domiciliulŭ abonatului orĭ în ce parte a ţĕrei. Pentru plata abonamentului Tipografia Academiei va libera şi trimite quitanţă dintr'unŭ registru à-souche.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 8 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.05
Rentă de aurŭ 4% . . .	93.60
Rentă de hârtiă 5% . .	89.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.75
Bonurĭ rurale ungare . .	100.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.40
Bonurĭ rurale transilvane	100.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.70
Renta de hârtiă austriacă	81.20
Renta de arg. austr. . .	82.30
Renta de aurŭ austr. . .	103.55
Losurile din 1860 . . .	104.75
Acţiunile băncei austro-ungare	868.—
Act. băncei de creditŭ ung.	292.25
Act. băncei de creditŭ austr.	291.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.70½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.90
Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 30 Octomvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a României	—	1395
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	361
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	—	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 10 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.90	Vênd.	8.93
Argint românesc	»	8.85	»	8.90
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.92
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	»	123.—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭĭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicica	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicica	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.